

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 272/2020-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], v mene ktorej koná konateľ a advokát [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S 162/2019-84 z 21. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED],

██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 S 162/2019-84 z 21. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

1.1 Ústavná sťažnosť bola doplnená podaním z 12. júna 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) rozhodnutím č. 9/2014 z 25. apríla 2014 (ďalej len „rozhodnutie č. 9/2014“) schválilo investičnú pomoc pre sťažovateľa na uskutočnenie *«investičného zámeru „Vybudovanie nového závodu na výrobu ██████████“ v lokalite ██████████, okres Bardejov, v maximálnej nominálnej výške 4 500 000,- EUR.»*.

3. V dňoch 3. a 4. júla 2018 vykonali zamestnanci Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ústredie“) kontrolu označenú ako *„preventívna kontrola náhodným výberom v kontrolovanom subjekte“*. Po vykonaní kontroly ústredie v stanovisku z 5. mája 2018 potvrdilo svoje predošlé stanovisko, podľa ktorého u sťažovateľa evidovalo k 31. decembru 2015 71 pracovných miest. Ústredie tiež uviedlo, že sťažovateľ porušil podmienky rozhodnutia ministerstva, za ktorých mu bola poskytnutá investičná pomoc, keďže nevytvoril 150 nových pracovných miest do konca roka 2015. Sťažovateľ poukazuje na to, že potvrdením zo 14. januára 2019 Sociálna poisťovňa potvrdila, že u sťažovateľa eviduje k 31. decembru 2018 138 poistencov (zamestnancov).

4. Výzvou z 25. januára 2019 vyzvalo ministerstvo sťažovateľa na predloženie vysvetlenia týkajúceho sa plnenia podmienok, na základe ktorých mu bola poskytnutá investičná pomoc. Sťažovateľ v reakcii na výzvu ministerstva uviedol, že nezrovnalosť v počte zamestnancov bola zrejme spôsobená metodikou zisťovania skutkového stavu, *„kedy príslušné orgány nezapočítali do počtu zamestnaných osôb práceneschopné osoby a osoby zamestnané na čiastočný pracovný úväzok. Sťažovateľ ako prílohu svojej odpovede predložil potvrdenie Sociálnej poisťovne zo dňa 14. 01. 2019...“*. Sťažovateľ následne požiadal ministerstvo o zmenu rozhodnutia č. 9/2014 z dôvodu, že nebude vedieť splniť

podmienku vytvorenia príslušného počtu pracovných miest. Ministerstvo vyzvalo sťažovateľa, aby uviedol, ku ktorému dňu vytvoril alebo vytvorí 136 nových pracovných miest. Sťažovateľ v doplnení žiadosti o zmenu rozhodnutia uviedol, že „počet 136 pracovných miest dosiahol ku dňu 31. 12. 2018 a že tento stav dokáže aj udržať.“.

5. Ministerstvo žiadosti sťažovateľa o zmenu rozhodnutia č. 9/2014 nevyhovelo, toto rozhodnutie zrušilo a rozhodnutím č. 5/2019, č. 03335/2019-4220-35490 z 13. júna 2019 (ďalej len „rozhodnutie č. 5/2019“) uložilo sťažovateľovi povinnosť vrátiť

a) investičnú pomoc vo forme úľavy na dani z príjmu uplatnenú v celkovej výške 110 756,05 € na základe dodatočného daňového priznania v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a

b) investičnú pomoc vo forme dotácie na obstaraný dlhodobý hmotný majetok čerpanú v celkovej výške 1 600 000 € do 15 pracovných dní odo dňa doručenia rozhodnutia.

6. Sťažovateľ namieta, že rozhodnutie ministerstva č. 5/2019 je nezákonné, keďže ministerstvo porušilo § 23 ods. 14 zákona č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 57/2018 Z. z.“). Sťažovateľ predovšetkým namieta, že

- ministerstvo založilo svoje rozhodnutie č. 5/2019 na štyroch dôvodoch, pričom sťažovateľa vyzvalo k predloženiu vysvetlenia len k jednému dôvodu, sťažovateľ teda nemal možnosť predložiť vysvetlenia k ďalším trom dôvodom;

- ministerstvo vychádzalo vo svojom rozhodnutí č. 5/2019 aj z potvrdenia Sociálnej poisťovne z 9. apríla 2019, ktoré však sťažovateľovi nikdy nedoručilo s možnosťou vyjadriť sa k nemu;

- podľa sťažovateľa kontrola vykonaná ústredím v dňoch 3. až 4. júla 2018 bola nezákonná, keďže bola vykonaná spôsobom, ktorý nemá zákonný podklad;

- podmienky pre zrušenie rozhodnutia č. 9/2014 neboli splnené, keďže sťažovateľ v súlade s § 25 zákona č. 57/2018 Z. z. preukázateľne zamestnával viac ako 90 % počtu zamestnancov, ktorý bol určený rozhodnutím č. 9/2014;

- boli splnené podmienky pre vyhovie žiadosti sťažovateľa o zmenu rozhodnutia, napriek tomu tejto žiadosti nebolo vyhovené, keďže ministerstvo bez náležitého dôvodu ukončilo posudzovanie žiadosti sťažovateľa.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ podal krajskému súdu správnu žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia ministerstva č. 5/2019 a konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu. So správnu žalobou podal sťažovateľ aj návrh na priznanie odkladného účinku správnej žaloby podľa § 185 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „SSP“). Tento návrh odôvodnil tým, že na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia ministerstva je povinný vrátiť investičnú pomoc vo výške 1 710 756, 05 €, pričom táto suma mnohonásobne prevyšuje jemu dostupný objem finančných prostriedkov. Pre sťažovateľa by bolo jediným dostupným riešením ukončenie podnikania a speňaženie hnutel'ného a nehnuteľného majetku a technológií. Teda v *„prípade okamžitého výkonu Rozhodnutia č. 5/2019 tak sťažovateľovi hrozí závažná ujma, resp. vážny nenapraviteľný následok.“*. Táto situácia sa následne nevyhnutne dotkne aj zamestnancov sťažovateľa. Sťažovateľ poukazuje na to, že podnikanie vykonáva v okrese Bardejov, ktorý je jedným z menej rozvinutých okresov a ktorý sa umiestnil na 9. mieste zo všetkých okresov v počte evidovaných nezamestnaných. Aj z uvedeného je zrejmé, že ministerstvo *„povýšilo svoje vlastné záujmy nad záujmy občanov a celej spoločnosti, keď nepripustilo žiadosť sťažovateľa o zmenu rozhodnutia, ale namiesto toho prijalo nezákonné rozhodnutie. Rovnako nepostupoval v súlade so záujmami spoločnosti Krajský súd v Bratislave, keď nepriznal správnej žalobe žalobcu odkladný účinok, a to navyše bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia. Krajský súd v Bratislave sa nezaoberal dôkladne posúdením dôvodnosti návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe. Obmedzil sa iba na strohé konštatovanie, že nezistil zákonný dôvod pre priznanie odkladného účinku správnej žalobe, pretože sťažovateľ nepreukázal, že mu hrozí závažná ujma a že priznanie odkladného účinku nebude v rozpore s verejným záujmom. Tento záver Krajského súdu v Bratislave je pre sťažovateľa značne prekvapivý, nakoľko následok okamžitého výkonu rozhodnutia v podobe totálnej likvidácie sťažovateľa a s tým súvisiaceho prepúšťania 138 zamestnancov je zjavne v rozpore s verejným záujmom. Na druhej strane je bez akýchkoľvek pochybností vo verejnom záujme*

udržanie zamestnanosti u sťažovateľa, a to minimálne do momentu právoplatného skončenia konania vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1 S/162/2019 vo veci samej.“.

8. Sťažovateľ poukazuje na to, že dôvodom na priznanie odkladného účinku správnej žaloby v zmysle § 185 písm. a) SSP je už aj hrozba uvedených následkov, t. j. nevyžaduje sa ich priame naplnenie. Sťažovateľ sa domnieva, že jeho návrh bol riadne odôvodnený a poskytoval dostatočný podklad pre priznanie odkladného účinku. Krajský súd sa s dôvodmi jeho návrhu dostatočne nezaoberal, okolnosti prípadu náležite nevyhodnotil, *„čím jednak prispel k zintenzívneniu hrozby závažnej ujmy na strane sťažovateľa spojenej s okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia a jednak zasiahol do sťažovateľových základných práv a slobôd...“.* Nepriznanie odkladného účinku správnej žaloby a následný majetkový postih by viedli k zániku hospodárskej existencie sťažovateľa a prípadné rozhodnutie o správnej žalobe v prospech sťažovateľa by už nebolo spôsobilé napraviť protiprávny stav. V dôsledku toho by celé súdne konanie bolo bez reálneho významu. Ani prípadný *„nárok na náhradu škody by nemal pre sťažovateľa reparačný účinok, vzhľadom k výške Ministerstvom hospodárstva uplatňovaného nároku.“*

Krajský súd arbitrárne rozhodol o návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe tým, že svoje skutkové zistenia a právne závery riadne neodôvodnil. Krajský súd sa vo svojich záveroch obmedzil na konštatovanie výsledkov jeho hodnotenia bez logického vysvetlenia zistených skutočností s použitím súvisiacich právnych ustanovení. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave je tak nepresvedčivé a popiera základné princípy spravodlivého procesu, ktorého výsledkom má byť predvídateľné rozhodnutie...“.

9. Krajský súd sa podľa sťažovateľa riadne nevysporiadal s jeho argumentáciou v návrhu, obmedzil sa iba na jednoduché konštatovanie nedôvodnosti návrhu. Krajský súd sa nevysporiadal *„jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre rozhodnutie o návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe podstatné a právne významné.“.* Napadnuté uznesenie je potrebné považovať za zjavne neodôvodnené a arbitrárne.

10. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok čl. 20 ods. 1, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S/162/2019-84 zo dňa 21. novembra 2019 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S/162/2019-84 zo dňa 21. novembra 2019 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľovi vo výške 30.000,- eur... na účet právneho zástupcu sťažovateľa do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 450,29 Eur na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

11. Návrh na priznanie primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľ odvodňuje významom, ktorý má predmetné konanie pre neho, a tiež právnou neistotou, v ktorej sa ocitol po rozhodnutí ministerstva a krajského súdu. Sťažovateľ uvádza, že ministerstvo pristúpilo k vymáhaniu predmetnej sumy a Okresnému súdu Bardejov doručilo návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia. Okresný súd Bardejov uznesením sp. zn. 1 Cb 71/2019 z 8. januára 2020 zriadil záložné právo k hnutel'ným a nehnuteľným veciam sťažovateľa v prospech ministerstva. Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ nachádza v stave právnej neistoty. V dôsledku neposkytnutia súdnej ochrany krajským súdom mu bolo *«znemožnené efektívne chrániť svoje vlastnícke právo, ako aj práva svojich zamestnancov... momentálne čelí riziku, že takýto zásah štátneho orgánu na majetkovú podstatu sťažovateľa a následné hromadné prepúšťanie zamestnancov sú definitívne, čím dôjde k nezvratnému zániku jeho hospodárskej existencie.*

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ považuje finančné zadostučinenie vo výške 30.000,- € za spôsob „odškodnenia“ resp. zmiernenia následkov spôsobených sťažovateľovi v dôsledku neposkytnutia riadnej súdnej ochrany Krajským súdom...».

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

15. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu...

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

20. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

21. Ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

22. Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý.

23. Ústavný súd do konania vo veci samej pred jeho právoplatným skončením zasiahne len výnimočne, ak by išlo o rozhodnutie súdu spôsobilé výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, a zároveň námietka ich porušenia sa musela vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

24. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

25. Obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva iba v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Zahŕňa taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako sú požiadavky rešpektovania zásad kontradiktórnosti alebo rovnosti zbraní či právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie, ktoré vyplýva z čl. 46 ods. 1 ústavy, totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci (m. m. III. ÚS 305/08).

26. Článok 46 ods. 2 ústavy zaručuje ústavné právo fyzických osôb a právnických osôb, ktoré obhájitelným spôsobom tvrdia, že boli na svojich právach ukrátené rozhodnutím orgánu verejnej správy, obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Obhájitelnosť tvrdenia v danom prípade znamená, že vzhľadom na právnu úpravu a na okolnosti prípadu bolo konkrétne rozhodnutie orgánu verejnej správy spôsobilé zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré tvrdia, že boli rozhodnutím orgánu verejnej správy dotknuté. V tomto rozsahu (pokiaľ ide o garantovanie práva na prístup k súdu) predstavuje čl. 46 ods. 2 ústavy *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnejšiemu čl. 46 ods. 1 ústavy. Aj v prípadoch, keď právo na prístup k súdu účastníka súdneho konania má svoj ústavný základ v čl. 46 ods. 2 ústavy, je súd konajúci vo veci viazaný princípmi spravodlivého súdneho konania vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 ústavy.

27. Správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti

na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 502/2015).

28. Podľa § 185 ods. 1 písm. a) SSP správny súd môže na návrh žalobcu a po vyjadrení žalovaného uznesením priznať správnej žalobe odkladný účinok, ak by okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy hrozila závažná ujma, značná hospodárska škoda či finančná škoda, závažná ujma na životnom prostredí, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

29. Odkladný účinok správnej žaloby upravený v § 184 až § 189 SSP «predstavuje jeden z nových právnych inštitútov správneho súdneho konania, ktoré majú zabezpečiť efektívnu ochranu zo strany správneho súdu tak, aby jeho rozhodnutie mohlo byť nielen formálnym, ale i materiálnym prostriedkom ochrany práv a právom chránených záujmov úspešného žalobcu. Podstatou odkladného účinku je zabezpečenie takého stavu, pri ktorom by správnym súdom preskúmané rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy nevyvolávali žiadne právne účinky vrátane takých, ktoré by ich zrealizovaním boli považované za skonsumované... Odkladný účinok správnej žaloby má predbežný, zabezpečovací a dočasný charakter a predstavuje určitý ekvivalent neodkladných a zabezpečovacích opatrení v civilnom sporovom konaní a neodkladných a iných opatrení v civilnom mimosporovom konaní. Oproti týmto opatreniam podstatou odkladného účinku je „zmrazenie“ právnych následkov už existujúceho, resp. platného a právoplatného rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy... Možnosť priznania odkladného účinku správnej žalobe rozhodnutím správneho súdu je plne ovládaná dispozičnou zásadou... Podanie návrhu na priznanie odkladného účinku nie je viazané na žiadnu lehotu. Žalobca môže podať takýto návrh najskôr so správnou žalobou, či už ako jej súčasť, alebo

samostatne a najneskôr do konečného rozhodnutia správneho súdu (pozri § 187 ods. 3)... Návrh na priznanie odkladného účinku má v zásade povahu podania vo veci samej (§ 55 ods. 2). Okrem všeobecných náležitostí podania (§ 57) by mal návrh obsahovať aj dostatočnú identifikáciu dôvodu na priznanie odkladného účinku v zmysle písm. a) alebo b) § 185. Pri dôvode týkajúcom sa písm. a) § 185 by pritom mal navrhovateľ (žalobca) dostatočne vymedziť aj konkrétny dôvod a skutkové okolnosti s ním spojené. Od tohto vymedzenia nakoniec závisí vo veľkej miere aj rozhodnutie správneho súdu a rozsah jeho odôvodnenia... Proti uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na priznanie odkladného účinku, či už kladne, alebo záporne, nie je prípustná kasačná sťažnosť [§ 439 ods. 2 písm. e)], a to z dôvodu, aby sa pre rozhodovanie o nej zbytočne nepredlžovalo konanie vo veci samej. Žalobca však môže podať nový návrh na priznanie odkladného účinku, ak došlo k zmene pôvodného skutkového alebo právneho stavu.» [BARICOVÁ, J.; FEČÍK, M.; ŠTEVČEK, M.; FILOVÁ, A. a kol. *Správny súdny poriadok. Komentár*. Bratislava : C. H. Beck, 2018. s. 924, s. 926 až 927 a s. 934. (porovnaj tiež m. m. I. ÚS 53/2018, III. ÚS 231/2018, III. ÚS 468/2018)].

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

30. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu z 21. novembra 2019, ktorým krajský súd návrh sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žaloby zamietol. Sťažovateľ predovšetkým namieta, že krajský súd napadnuté uznesenie neodôvodnil dostatočne, napadnuté uznesenie je preto podľa sťažovateľa zjavne neodôvodnené a arbitrárne.

31. Krajský súd v napadnutom uznesení poukázal na podanie správnej žaloby sťažovateľom a tiež uviedol obsah jeho návrhu na priznanie odkladného účinku tejto správnej žaloby. K tomuto návrhu sa vyjadrilo aj ministerstvo ako žalovaný. Krajský súd v napadnutom uznesení vymedzil obsah vyjadrenia ministerstva, ktoré návrh sťažovateľa na priznanie odkladného účinku považovalo za nedôvodný a neopodstatnený vzhľadom na to, že sťažovateľ „vo svojom návrhu len jednoducho konštatuje, že okamžitým výkonom

napadnutého rozhodnutia mu hrozí závažná ujma, resp. nenapraviteľný následok, pričom uvádza, že nedisponuje takými finančnými prostriedkami, z ktorých by vedel uhradiť svoj záväzok vyplývajúci mu z predmetného rozhodnutia. Žalobca svoje tvrdenie nepodložil žiadnymi dôkazmi, pričom žalovaný má vedomosť, že žalobca pristúpil v priebehu roka 2019 k založeniu časti svojho dlhodobého majetku v prospech iného podniku v skupine, čo žalovaný považuje za účelové. Žalobca si je vedomý porušenia podmienok poskytnutia investičnej pomoci a svojej povinnosti finančné prostriedky žalovanému vrátiť. Žalovaný má za to, že ak súd prizná žalobe odkladný účinok, mohol by tým žalobcovi umožniť vykonanie ďalších úkonov smerujúcich k zmenšeniu jeho majetku a zníženiu možnosti uspokojenia pohľadávky žalovaného...“.

32. Následne krajský súd poukázal na všeobecné východiská týkajúce sa podávania správnej žaloby a jej odkladného účinku, citoval § 184, § 185, § 186, § 188 a § 149 ods. 2 SSP a uviedol tieto právne závery:

„13. Správny súd po oboznámení sa s návrhom žalobcu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe a vyjadrením žalovaného k žalobe a návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe nezistil zákonný dôvod pre jeho priznanie. Žalobca vo svojom návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe neuviedol, aká závažná ujma či škoda mu okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia žalovaného hrozí. Žalobca nepredložil žiadne dôkazy svedčiace o tom, že okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia môže dôjsť k závažným následkom či škodám v zmysle § 185 písm. a) SSP. Žalobca závažné následky, ktoré mu hrozia, bližšie nešpecifikoval žiadnym spôsobom. Tak, ako už bolo konštatované vyššie, priznanie odkladného účinku správnej žalobe má charakter výnimočnosti a odkladný účinok je možné žalobe priznať len v prípade, že okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia hrozí žalobcovi niektorý zo zákonom predpokladaných závažných následkov. Krajský súd je toho názoru, že dôvody uvedené v žalobe, ktorými žalobca odôvodňuje svoj návrh na priznanie odkladného účinku žalobe, neosvedčujú, že okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia hrozí žalobcovi závažná ujma, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia. Žalobca taktiež nepreukázal, že priznanie odkladného účinku správnej žalobe nebude v rozpore s verejným záujmom.“

14. *Vzhľadom na to, že žalobca v návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe nepreukázal ani jednu z podmienok pre priznanie odkladného účinku správnej žalobe, a to hrozbu ním tvrdenej závažnej ujmy a súladu priznania odkladného účinku správnej žalobe s verejným záujmom, neosvedčil splnenie základných zákonom vyžadovaných predpokladov definovaných v ustanovení § 185 písm. a) SSP, a preto správny súd v súlade s ust. § 188 SSP návrh žalobcu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe zamietol.*“

33. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva predovšetkým záver, že sťažovateľ svoje tvrdenia o splnení podmienok pre priznanie odkladného účinku správnej žalobe nijako nepreukázal. O svojich tvrdeniach v návrhu nepredložil žiadne dôkazy. Z napadnutého uznesenia je tiež zrejmé, že podkladom pre rozhodnutie krajského súdu bolo aj vyjadrenie ministerstva ako žalovaného, v ktorom ministerstvo okrem iných poukázalo na to, že sťažovateľ v priebehu roka 2019 zakladal časť svojho dlhodobého majetku v prospech iného podniku v skupine, preto podľa ministerstva odkladný účinok správnej žaloby by mohol viesť k vykonaniu ďalších úkonov sťažovateľom smerujúcich k zmenšeniu jeho majetku, a tým k zníženiu možnosti uspokojenia pohľadávky ministerstva.

34. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia dospel k záveru, že právne závery krajského súdu vo vzťahu k nesplneniu podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žaloby sú logické, rešpektujú účel vo veci aplikovaných právnych noriem – príslušných ustanovení Správneho súdneho poriadku. Odôvodnenie napadnutého uznesenia je dostatočným podkladom pre výrok, ktorým krajský súd návrh sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe zamietol, preto tieto právne závery nie sú zjavne neodôvodnené a ani arbitrárne, a tak sú ústavne akceptovateľné.

35. Ústavný súd považuje za potrebné dodať, že správna žaloba má odkladný účinok len vtedy, keď to zákon výslovne ustanovuje (§ 184 SSP). Správny súd môže priznať správnej žalobe odkladný účinok na návrh za splnenia podmienok ustanovených v § 185 SSP. Nemožno považovať za arbitrárny taký výklad § 185 SSP, ktorý uplatnil aj krajský súd, podľa ktorého je zodpovednosťou žalobcu, aby preukázal splnenie podmienok

v zmysle § 185 SSP. Na tomto základe nemožno uvažovať o vyslovení porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

36. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nepreukázal, akým spôsobom malo dôjsť k porušeniu tohto základného práva napadnutým uznesením krajského súdu. Zaplatenie špecifikovanej sumy predstavujúcej investičnú pomoc vo forme daňovej úľavy a vo forme dotácie na obstaranie dlhodobého hmotného majetku nepochybne predstavuje zásah do majetkovej sféry sťažovateľa. Na druhej strane je relevantné, že poskytnutie investičnej pomoci bolo podmienené splnením určitých podmienok. Posudzovanie právneho záveru ministerstva vyjadreného v rozhodnutí č. 5/2019, podľa ktorého sťažovateľ nesplnil podmienky pre poskytnutie investičnej pomoci, bude predmetom posudzovania krajského súdu v konaní o správnej žalobe sťažovateľa. Z tohto pohľadu v tomto štádiu konania nemožno jednoznačne posúdiť, či zásah do majetkovej sféry sťažovateľa je ústavne akceptovateľný a či predstavuje porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Pokiaľ došlo k zásahu do majetkovej sféry sťažovateľa na podklade napadnutého uznesenia krajského súdu, tento zásah nemožno považovať za porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy aj vzhľadom na záver o ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia.

37. Ústavný súd zároveň konštatuje, že v danom prípade nič nenasvedčuje tomu, že by sťažovateľovi nebolo možné poskytnúť súdnu ochranu v konaní o správnej žalobe proti rozhodnutiu ministerstva. Sťažovateľ taktiež môže podať nový návrh na priznanie odkladného účinku správnej žaloby, v ktorom dostatočne preukáže existenciu dôvodov na vyhovenie takému návrhu.

38. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

39. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu